

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra etiky, psychologie a sociální práce

Bakalářská práce

Politická korektnost v sociální práci

Vedoucí práce: Mgr. Martina Pavelková

Autor práce: Iva Řepová

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Ročník: 5.

2019

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.
Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne .....

.....

Iva Řepová

Ráda bych zde poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Martině Pavelkové za cenné rady a připomínky během psaní mé práce. V neposlední řadě děkuji mé rodině za podporu během celého studia.

Obsah

Úvod.....	7
1. Pojem politická korektnost.....	9
1.1. Vznik politické korektnosti.....	10
1.2. Vývoj a dělení politické korektnosti.....	12
1.3. Etika a svoboda slova v politické korektnosti.....	14
1.4. Politická korektnost v České republice.....	16
5.1. Politická korektnost a náboženství.....	19
1.5. Politika a právo v demokratickém státě.....	21
2. Sociální práce.....	23
1.6. Sociální práce – význam.....	23
1.7. Paradigmata sociální práce.....	24
1.8. Sociální politika.....	25
1.9. Sociální politika v zemích EU.....	27
1.10. Sociální politika a podpora vzdělávání.....	28
1.11. Oblasti zájmu politické korektnosti.....	30
7.1. Sociální kapitál a důvěra.....	31
1.12. Aktuální situace v ČR.....	32
2. Migrační krize a vliv na politické jednání.....	34
2.1. Migrační krize.....	34
2.2. Migrační krize v Evropě.....	34
2.3. Demokracie a terorismus islámu.....	37
2.4. Migrační vliv na politiku v ČR.....	37
2.5. Politické jednání.....	39
Závěr.....	41
Přehled použité literatury:.....	42
Abstract.....	45
Keywords: political correctness, freedom of speech, liberal democracy, migration crisis.....	45

Úvod

Schopnost kriticky uvažovat, vnímat a samostatně myslet, by měla zvítězit nad prosazovanou politickou korektností. Sama jsem zažila socialistickou totalitu, tak mám jisté obavy, že diktatura moci se nám může vrátit, ovšem tentokrát odněkud, odkud bychom to totiž vůbec nečekali. Za minulého režimu se lidé s odlišnými názory, kteří měli tu odvahu říkat pravdy nahlas, zavírali a jinak perzekuovali. Dnes je doba, kdy se mohou říkat věci nahlas, ovšem je třeba být politicky nekorektní, aby člověk bránil svobodu? Někdy se totiž zdá, že politická korektnost do jisté míry potlačuje svobodu slova. V naší republice se stala politická korektnost aktuální zvláště v posledních letech, mimo jiné v souvislosti s propuknutím migrační krize. Téma politické korektnosti ale dnes můžeme najít všude. Ve veřejné sféře se lidé musí více zaměřit na slova, která používají a přemýšlet nad tím, co je vhodné říci a co je již za hranicemi korektnosti. Naopak veřejnost oceňuje spíše to, pokud jsou věci sděleny tak, aby jim porozuměla a bez jakéhokoli obalu. Cílem mé bakalářské práce je analýza pojmu politické korektnosti a její dopady v různých oblastech sociální práce.

Co je to svoboda? a co je bezpečnost? v dnešním uspěchaném světě jsme příliš často zaneprázdněni tím, abychom si všimli toho, že jsme čím dál tím více omezováni. Kamery na každém kroku, vláda zavedla systémy sledování, a tak o nás ví téměř všechno, co, kdy a kde nakupujeme, kolik vyděláváme a za co utrácíme. Dokážeme si to ospravedlnit tím, že jde přece o naši bezpečnost a na druhou stranu přece slušný člověk nemá co skrývat. Naše doba nám přináší tolik vymožeností, o kterých se našim předkům zdaleka ani nezdálo. A také si hledáme náhrady – virtuální kamarády na sociálních sítích. Je to náhrada za svobodu, nebo si jen šetříme čas? Přebíráme tak hromadné názory, které se šíří po internetu?

V mé bakalářské práci se chci zaměřit především na pojem politické korektnosti a její dopady na sociální práci. V první kapitole bych nejdříve chtěla vysvětlit, pojem, dělení a vývoj politické korektnosti. V druhé kapitole nejprve vymezím sociální práci a následně se budu zabývat konkrétními oblastmi, které jsou politickou korektností zasaženy a které nějakým způsobem se sociální práci souvisí. Třetí kapitola bude

věnována současnému tématu migrační krize, které má velké dopady na jednání politiků a je zastíráno nejasnou terminologií politické korektnosti.

1. Pojem politická korektnost

Politická korektnost je pojem, který je v dnešní době poměrně aktuální. Tento pojem pochází z anglického *politically correct*, což se dá přeložit jako politicky správné. Problémy nezmizí, pokud je nebudeme řešit a diskutovat o nich, spíše se prohloubí a budou narůstat. Jazyk a to, jak se vyjadřujeme, komunikujeme s druhými, ale i to, jaká slova a intonaci volíme, nám napoví o člověku nejvíce. Ve všech dobách se určovaly meze pro to, co je vhodné říkat a jakým slovům se raději vyhnout. Mocní vladaři, a dnes i politici se prostřednictvím jazyka snažili ovládnout davy. Byla známa pravidla, která vymezovala témata, jaká jsou vhodná, co je lepší zamlčet, nebo říci jinak. Nový je tedy pouze pojem politická korektnost, ovšem obsah, ten sahá daleko do minulosti. Z historického hlediska pojem „*Political correctness*“ je znám z roku 1990 a pochází z USA.¹

Politická korektnost se dá popsat i jako kulturní marxismus. Jde o režim, který trestá názorovou rozdílnost a stigmatizuje nežádoucí jako kacíře. Obdobně trestala inkvizice náboženské kacíře. Politická korektnost je ochranou známku netolerance. Člověk, který oponuje, je považován za rasistu, nativistu nebo xenofoba. Slova slouží jako zbraně a pokud nazvete nepřítele rasistou, musí se obhajovat.² Definice politické korektnosti je mnoho, některé hovoří o tom, že ji lze považovat jako produkt doby, jiné o konstrukt, který má elitářské ambice. V počátku měla být nástrojem proti diskriminaci na straně utlačovaných a bojovat za větší svobodu. Však známé přísloví říká: „*Cesta do pekla je dlážděna dobrým úmyslem.*“ Postupem času se tak politická korektnost stala jako legitimní nástroj donucené pravdy.

Politická korektnost je ovšem sama k sobě poměrně nekorektní. Neexistuje zatím žádná konkrétní definice politické korektnosti. Bývalý ministr australské vlády Peter Coleman tvrdí. „*Politická korektnost je kacířskou odnoží liberalismu. Vzniká tam, kde se protíná liberalismus a levičáctví. To, co začalo jako liberální boj proti bezpráví, se*

---

¹ Srov. THILO SARRAZIN, *Teror ctnosti*, str.149-152

²Srov. PATRICK J. BUCHANAN, *Smrt západu*, str. 130

*přeměnilo – a není to poprvé – na novou formu bezpráví.*³ Klasický liberalismus prosazuje svobodu slova. Člověk má právo na odlišný názor, ovšem politicky korektní lidé tento fakt neuznávají. Ve Spojených státech, které jsou považovány za kolébkou demokracie hrozí, že lidé ztrácí svobodu slova. Některá témata jsou zcela vyloučena a za porušení hrozí sankce. Je to za celou dobu existence poprvé, kdy si lidé musí dávat pozor na to, co říkají. Může se stát, že budou označeni za rasistu, homofoba, sexistu apod. Liberální demokracie ještě nemusí v útocích na svobodu a západní kulturu vidět problém, ten nastává tehdy, pokud namísto různých názorů se objevuje jen ten politicky korektní. Autor nabízí následující definici. *„Politická korektnost je ideologie, která klasifikuje určité skupiny lidí jako oběti, jež potřebují ochranu před kritikou, a jejíž přívrženci věří, že jiný přístup nelze tolerovat.*“⁴

Rabín Aryenh Spero, který pracuje jako mediální komentátor, definoval politickou korektnost takto: *„Politická korektnost je záměrný nástroj levice na zastrašování konzervativců a nábožensky věřících do umlčení s cílem učinit naše klasické a dějinami otestované názory nelegitimní. Je to strategie, zbraň sociální války, hrozba těm, kdo nejsou ochotni měnit a vzdát se svého tradičního myšlenkového systému a klanět se diktátům levokracie posedlé totálním ovládnutím našich životů a naší kultury. Nastoluje cenzuru, aktivuje démonizaci a těm, kteří nejsou ochotni podřídit se a omlouvat se, vyhrožuje ztrátou zaměstnání, obživy, společenské přijatelnosti, podnikatelského úspěchu, přátel, pověsti a statusu. Je to liberální verze islámských zákonů proti rouhání, bezohledně vylučující každého, kdo vybočuje z levicových kulturních dogmat. Je to ten nejantiameričtější fenomén naší doby.*“⁵

1.1.Vznik politické korektnosti

U vzniku politické korektnosti stála jistě myšlenka očistit svět od zla a bezpráví, postavit se na stranu menšin. Za zmínku stojí jistě francouzští utopisté a osvícenci. Jean Jacques Rousseau byl zdroj pro utopické myšlení a základy politické korektnosti šedesátých let. Ovšem Benjamin Constant, ten to vyjádřil nadmíru přesně. V jeho

---

3 ANTHONY BROWNE, *Úprk rozumu*, str. 31.

4 ANTHONY BROWNE, *Úprk rozumu*, str. 31-33

5 Citováno podle: BENJAMIN KURAS, *Pohřbívání svobody*, str. 27-28

myšlenkách můžeme objevit odpovědi a otázky, které jsou i nám dnes obecně známé. Constant to shrnul ve svých Zásadách politiky tak, že svoboda je nová forma despotismu. Ti, co vládnou nebo se o moc snaží, mohou svobody slova zneužívat ve svůj prospěch. Je to snadné, stačí pouze zakrýt své vlastní myšlenky a zneužít princip svobody jako nástroj všech. Volba našich slov, melodie hlasu a řeči, to vše je nástroj jazyka. To, jaká slova volíme, je na nás. Ovšem již v dávných dobách vladaři a mocní používali svého jazyka na ovládnání lidí. V dnešní době jsme svědky velkých jazykových bitev. V médiích již za účelem ovládnání voličů je nám velmi často podávána lež nebo překroucená pravda tak, aby se zalíbila většině obyvatel. Často jsou používána slova, která mají za úkol vyvolat v lidech strach a nervozitu, obavu z budoucnosti a následuje i řešení, že pokud bude člověk následovat rad a doporučení vladaře, nic mu nehrozí. Ovládnout dav, tak aby si myslely, že jedinec, který je u moci, bojuje za jejich svobodu. Jde o záměnu principu moci s principem svobody. Ukázkou je například francouzská revoluce, většina chrání své vlastní zájmy a pod rouškou svobody dokáže ke svému účelu zmanipulovat dav. Je to nebezpečné a v dnešním světě stále aktuální. „*Aby lid byl vším, musí jedinec být ničím.*“ „*Svoboda, není nic jiného než nová forma despotismu.*“ Tyto citáty nevarují pouze před diktaturou většiny, ale před lidmi, kteří se jako většina tváří a využívají svoji demokratickou rétoriku ke splnění svých vlastních cílů. Constant již ve své době varuje před tyranii, která lidi utlačuje, ale namlouvá jim, že jsou svobodní a chce po nich, aby mu to stvrdili. Snaží se je přesvědčit, že koná z jejich dobré vůle. Přesně takové věci můžeme dnes pozorovat v současné Evropě.⁶

Johanus Werner Günter (nar. 1918) řekl o tom, co zakusil jako voják. „*Chcete-li lidmi manipulovat, musíte jim nahnat strach, zbavit je informací a zakázat jim myslet. Nešlo o nic jiného než o jiný způsob vymývání mozků.*“⁷ Politika, ale také kultura se dají ovlivnit konformismem. Lidé poslouchají hudbu, která je zrovna populární a známe i jiné trendy, z dnešní doby, třeba stravovací, také ale například placení daní. Sociální chování se stává skupinovou společností, a ta se odlišuje.

---

6 Srov. A. KOŁAKOWSKA, Politická korektnost a totalitní mentalita [online]. Dostupné na <https://www.cdk.cz/politicka-korektnost-totalitni-mentalita> [cit. 12. 05. 2019]

7 „Du wolltest ja leben“ interview s Johannesem Wernerem Günterem, Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung z 10. března 2013, str. 53.

Doposavad existují národy, které vypadají odlišně, jinak se oblékají mají různou kulturu. Turky jsme si představovali v širokých nabíraných kalhotách, čínské ženy se zahalují do tradičních rouch a mnohé domorodé národy si oblékají bederní sukýnky. V dětské knize Malá čarodějnice Otrieda Preusslera je takto zobrazen svět. Nakladatel se však rozhodl, že vše, co je zastaralé a z dnešního pohledu politicky nekorektní, změní. Slova jako Číňan, Turek nebo černochoch se v dalších vydání knížky již nemá vyskytovat. V lidových pohádkách a mýtech je ale nepřeborné množství trpaslíků, čarodějnic, statečných princů a nevykoupených princezen. Obrazy různých sociálních rolí jsou vidět na každé stránce knih. Takové sbírky pohádek ale sahají do vzdálených minulostí a podporují dětskou fantazii. Očišťovači jazyka tvrdí, že odstraní pouze nedůležité výrazy, přitom děje se to nikterak nedotkne. Ve vatikánských muzeích můžeme vidět takto zakryté nedůležité detaily fíkovými listy. Děti se spokojí i s takto přepsanými pohádkami, zvláště když nebudou mít srovnání s předchozím vydání. Důležité přeci je, že děti čtou knihy a nesledují pouze televizi, nebo sedí u počítače. Zabráni se však tomu, že děti neuvidí, jaký svět je, či byl v minulosti, ale takový, jak ho vidí oni zachránci politické korektnosti. Vymýtí se tím rozdíl mezi společenskými skupinami? Je poukázání na barvu pleti, tvar očí za rasismus? Také tabuizování etnického původu Philipa Roslera také souzní se záměrem pozměnit knihu Malá čarodějnice. Redakční politika takového nakladatelství připomíná Wilbura Smitheho, hrdinu Orwellova románu 1984. V úvodu románu, stojí na svém pracovišti na ministerstvu pravdy a jeho úkolem je přepsat veškeré texty, které byly napsány v minulosti. Jeho úkolem je, napsat je tak, aby se hodily názorům, které zrovna panují. Na protější vysoké budově, jsou napsána tato stranická hesla. *Válka je mír. Svoboda je otroctví. Nevědomost je síla.*⁸ Politicky korektní lidé si myslí, že pokud jsou na straně pravdy, jsou i na straně dobra proti zlu. Nárokují si tudíž právo omezovat názory lidí, se kterými nesouhlasí. Nezajímají je žádné argumenty a oponují pouze tím, že to se nemá říkat. Politicky korektní lidé si osvojili oprávnění zaútočit na své oponenty, protože se domnívají, že nejenom nemají pravdu, ale jsou i zlí. Argumenty jsou nepřípustné a politicky korektní lidé se cítí oprávněni osočovat oponenty z nekalých úmyslů. Mají pocit čestnosti a správnosti svého jednání, i za cenu potlačování svobody projevu.

---

⁸ Srov. THILO SARRAZIN , *Teror ctnosti*, str. 159-160

Chovají se jako by byli členy aristokracie, nemusí se ospravedlňovat, nebo zdůvodňovat jakékoli své chování.⁹

1.2. Vývoj a dělení politické korektnosti

Společné hodnoty Evropy a Evropské unie se vyvíjely několik století. Osvícenci přišli s myšlenkou, že člověk má přirozená lidská práva. Lidská práva patří k člověku a jsou neodmyslitelná a všichni si jsou rovni. Francouzská revoluce bojovala za rovná práva, také za svobodu a solidaritu. Amerika v Deklaraci nezávislosti Spojených států amerických k tomu přidala právo člověka na účasti věcí veřejných. Tak vznikl souhrn základních evropských práv a svobod. V Chartě základních práv k tomu Evropská unie připojila právo na důstojnost.¹⁰ Jsou jisté instrukce, která slova jsou ta správná a které tedy používat, pokud chcete ovládnout některé myšlenky. V USA se tomu začalo říkat politická korektnost v 80. letech minulého století. V Německu se tento pojem ujal o deset let později. Politická korektnost určuje jazyková pravidla, a pokud jsou tato pravidla respektována, jedná se o projevování skupinového tlaku. Jsou to tzv. sociální normy, které sice něco sdělují, ale konkrétně nic zásadního neoznamují. Pokud ovšem jde o nějaký zásadní problém a jazyk ztratil své komunikační schopnosti a funkce, a ještě k tomu všemu zkresluje skutečnost, tak úplně znesnadňuje správně posoudit a chápat události kolem nás. Lidé naprosto ztratí schopnosti správně pochopit svoje vlastní rozhodnutí.¹¹ Politická korektnost se stala diktaturou dobra. Ve světě politické korektnosti se pravda vyskytuje a má dvě podoby fakticky korektní a politicky korektní. K politicky korektní pravdě se hlásí politici, a to i tehdy, když neplatí, zatímco fakticky korektní pravdu vyvrátí jako nesprávnou, i když je platná. Fakticky korektní pravda se nemusí dokazovat její chybnost, stačí její označení za politicky nekorektní. Pravda přestala být pro politicky korektní lidi nejdůležitějším měřítkem. Často věří, že jejich verzi pravdy lze obhájit i lež. Snahou politické korektnosti je převést moc na bezmocné. Amerika země, která porazila jak komunismus, tak nacismus, nemůže udělat nic

---

9 Srov. ANTHONY BROWNE, *Úprk rozumu*, str. 36

10 Srov. IGOR TOMĚŠ, *Obory sociální politiky*, str. 17

11 Srov. THILO SARAZIN, *Teror ctnosti*, str. 150-151

dobrého, i když je největší ochránce a dárce zahraniční pomoci. Přičítá se jí ale vina za veškerou bídu, i když má zásluhu na šíření pokroku, demokracie a blahobytu na světě.¹²

1.3. Etika a svoboda slova v politické korektnosti

Nejvíce znepokojivé na politické korektnosti je její úspěch a úsilí v umlčování odlišných názorů. Autocenzura je základní formou cenzury a ta na poli politické korektnosti snadno vítězí. Politická korektnost s těmi, kdo nesouhlasí s jejím přesvědčením, označuje za nemorální. Lidé dostávají strach, že budou za své nekorektní názory takto obviněni, začnou se bát, říkat to, co si myslí nahlas. Politicky korektní lidé, pokud vlastní média, vytváří takovou politiku, aby vůbec nedostali prostor ti, s nimiž nesouhlasí. Dokonce jsou zavedené směrnice, jaký způsob jazyka používat, a co je nezbytné odstranit, to se týká policistů, novinářů a státních úředníků. Stipendia na školách podporují zejména politicky korektní názory. Noviny mají zakázáno uvádět rasu obviněného, kdo tyto zásady nedodržuje, přijde o práci. Politicky korektní lidé jsou přesvědčeni o své pravdě do takové míry, že jsou schopni ospravedlnit i takové činy, jako je vražda nebo nabádání k ní. Z několika případů uvádím případ britské levice, která podporovala výzvu ajatolláha z Iránu k vraždě Salmana Rushdieho za to, že urazil islám. Theo van Gogh, holandský filmař, který byl zavražděn islámským radikálem si smrt zavinil sám, jelikož urazil islám. Británie, bývala zemí, která byla na svou svobodu projevu patřičně hrdá, politická korektnost ji změnila ve stát, kde jsou stíháni policií přední novináři a spisovatelé za nekorektní názory.¹³ Podtitul francouzské redakce *Charlie Hebdo* znamená *Journal irresponsable* tzn. *Nezodpovědné noviny*. *Charlie Hebdo* je vedena v podvědomí lidí jako redakce časopisu, který nemá problém uplatnit satiru na jakékoli téma. Principy, na kterých staví, jsou jako jediné univerzální ale kde jsou principy těch ostatních? Potřebuje Evropa krvavý důkaz v podobě zavražděných redaktorů časopisu? Mohou média

---

¹² Srov. ANTHONY BROWNE, *Úprk rozumu*, str. 37-39

¹³ Tamtéž, str. 82-86

podáváním konzumních vzkazů a fundamentalistických obrazů udělat z jiného člověka vraha? Přesto zavraždění redaktoři byli zastánci evropské svobody slova, svobody, která je bez pravidel a hranic.¹⁴

Média a zejména svobodná žurnalistika, má být detektorem lží. Tam, kde žádná taková metoda není, tam nemůže být svobodná společnost. Demokratická vláda, diktatura nebo jiná vládní forma, si správnou komunikací dokáže udržet politickou moc. Již staří Řekové a Římané vynikali jako výteční řečníci. Voliči byli obdarováni dary a volby doprovázely různé okázalosti a rituály. Politická cenzura se stala zákonitou. Dobře to značí přísloví, čím je panství, toho je víra („Cuius regio, eius religio“). Reformaci médií přinesl Martin Luther, který i díky knihtisku získával své následovníky. Svoboda projevu byla shledána jako prospěšná pro rozvoj společnosti i vědeckého pokroku. V Evropě po vyhlášení Augsburského míru se na svobodu projevu čekalo ještě téměř čtyři století. Teprve svržením komunismu ve východní Evropě byl za čtených regresí dosaženo konečného cíle. Politici i nadále dělají vše proto, aby měli média na své straně. Média mohou zcela ovlivňovat výsledky voleb. Informace prostřednictvím médií a to, jaký obrázek si udělá volič, je pro politiky důležitější než aktuální politické události. Pravda není žádaná, ale lidé chtějí slyšet to, co je pro ně zrovna v tu dobu nejvíce přijatelné. Politici se snaží za každou cenu získat média na svou stranu. Je jedno, zda se jedná o demokratický nebo autoritativní stát a také nezáleží na tom, jak funguje cenzura. Prostřednictvím médií se politici obrací nejen na své voliče, ale na celou společnost. Média mají v rukou velikou moc. Obvykle se přiklání k názoru, který je jim bližší a názory jiných jsou potlačovány. Fakta jsou zabarvena podle potřeby a zástupce médií se cítí jako tvůrce názorů než hledač pravdy.¹⁵

Účelem médií by mělo být ozdravení společnosti, má-li mít vůbec nějaké poslání. Novinář by měl mít vytříbený smysl pro to, co je pravda a také rozeznat dobro od zla. Je známo, že činy majetných, tudíž mocných, mají na zdravou společnost větší dopad, než konání bezmocných a nemajetných. Novinář, který bude řešit a střežit kauzy těch majetných poskytne útěchu těm druhým. V naší civilizaci bychom mohli označit biblické proroky jako první investigativní novináře. Jejich dochované texty nám

---

14 Srov. FRANCO CARDINI, *Chalífa a západ*, str. 25

15 Srov. THILO SARRAZIN, *Přání otcem myšlenky*, str. 418-420

podávají zprávy o podvádění, korupci, nepoctivém podnikání a podobných činech, které můžeme označit za neetické. Každý z nás má sklony konat dobro a na druhou stranu si také může vybrat zlo. Je vždy na konkrétním člověku, jakou cestu si zvolí. Jak lze definovat dobrý čin? Je to takový, který pomůže i někomu jinému, kromě toho, kdo jej koná a také neublíží nikomu dalšímu.¹⁶

Média jsou součástí politiky. V mediálních soubojích někdy zvítězí lépe podaný argument před pravdou. Může se stát i to, že politici i občané budou pod podáním zkresleného zpravodajství svedeni na nesprávnou cestu. Musí se počítat i s možností, že díky médiím se většina obyvatel dostane k rozhodnutí, které vůbec nechtěla. To se stane tehdy, pokud většina nějaké rozhodnutí nebo normu vnitřně odmítá, ale v médiích se dozvídají takové informace, pro které jim přijde jejich odmítání zbytečné. V sociální psychologii se takový fenomén nazývá pluralistická ignorace.¹⁷

1.4. Politická korektnost v České republice

Kde se u nás politická korektnost bere? Evropská unie se zabývá oblastmi menšin, multikulturalismu, ale i ženskými právy. V České republice je velmi diskutovaný problém migrace, ačkoli je u nás uprchlíků nejméně, naše populace je v otázce migrace rozpolcená. Obohacuje nás migrace nebo přináší pouze problémy? Zatěžuje úřady, vyvolává strach a napětí ve společnosti? Přináší zdravotní rizika? Politická korektnost některé věci absolutizuje, jiné nás nutí přehlížet. Pokud politická korektnost začne ovládat společnost, stává se, že politické elity otvírají hlubokou propast mezi nimi a prostými občany.¹⁸ Právě proto, že podstatné věci jsou zamlčovány a jiné absolutně zpopularizovány. Je pochopitelné, že prostý občan se musí ve směsi názorů naprosto ztratit a je na cestě, aby zcela přišel o vlastní názor. Vítězství Donalda Trumpa prolomilo současný stav demokracie po celém světě, a tudíž zasáhlo i do České republiky. Hrozí nám skutečně komunismus ze Západu? Západní demokracie se stává u mnoha lidí nežádanou. Je to důsledek blahobytu, ve kterém žijeme. Kde se tedy po zkušenosti s komunistickou minulostí, ale také fašismem, bere nevědomost a nechtění

---

16 Srov. BENJAMIN KURAS, *Pohřbívání svobody*, str. 63-65

17 Srov. THILO SARRAZIN, *Přání otcem myšlenky*, str. 419-420

18 Srov. ANTHONY BROWNE, *Úprk rozumu*, str. 95

lidí v rozlišování pravých hodnot a chtít znát pravdu? Politici pro blaho národa zapomínají rozeznávat fakta od mýtů. Dělalí to pod záminkou dobra? Lidé prý netouží znát pravdu. Americko-maďarský psychiatr Thomas Szasz je toho názoru, že lež má terapeutické účinky. Pokud nám někdo neříká pravdu, tak mu záleží na našem mínění, a proto se je snaží ovlivnit. Pokud to my zjistíme a víme o tom, že nám lže, máme nad takovým člověkem výhodu. Zároveň s jeho lží přichází i výčitky svědomí a můžeme očekávat, že se nám bude chtít něčím odvděčit. Z antropologického hlediska se nabízí otázka, kdyby Čechy neměly v národním sloganu, že pravda vítězí? Zabránilo by to naší malosti, nespokojenosti a bezmocnosti? Kdo je u moci a vládne, tak přece nemůže lhát, kolik lidí tomu ještě věří?¹⁹

“Politické strany formulují svůj základní program v oblasti sociální politiky v rámci svých ideologických koncepcí o řízení společenského života a zejména k otázce, do jaké míry má být ochrana před sociálním rizikem předmětem kolektivního opatření a do jaké míry se má přenechat starost každému jednotlivci.”²⁰ V demokratických zemích musí mít politické strany stále na paměti přání svých voličů. Vývoj sociální politiky je výsledek rozdílnosti politických vlivů, které jsou zrovna u moci. Sociální politika se uplatňuje prostřednictvím svých poslanců, kteří byli zvoleni v rámci politického systému dané země. V demokratické společnosti se ovšem sociální zákony nepřijímají snadno, tak jak se na první pohled zdá. Je tomu právě naopak v totalitním zřízení ať pravicovém či levicovém, je schopen stát zavést různá sociální opatření efektivněji a rychleji než demokracie. Sociální ochrana je tudíž v každé zemi a každé společnosti především otázkou politickou a je přímo nezbytné pochopit roli politického faktoru, pokud budeme srovnávat různé systémy.²¹

---

19 Srov. BENJAMIN KURAS, *Pohřbívání svobody*, str. 42

20 JAN KOTOUS, *Sociální politika v evropských zemích*, str. 22

21 Srov. Tamtéž, str. 23

Problém Čechů je, že pořád nedokáží pochopit, co je a jak funguje kapitalismus.

- 1) *kapitalismus je proces produktivního využití kapitálu.*
- 2) *kapitál je trvalý nebo dlouhodobě využitelný majetek, který se dá kapitalizovat, neboli přetvářet v peníze, aniž by se prodával, což je hlavní zázrak kapitalismu.*
- 3) *tento majetek může být nemovitý, movitý, hmotný, intelektuální nebo úplně pomyslný, jako pověst, jméno, známosti nebo národnost, nebo třeba taky úplný výmysl, jemuž někdo uvěřil.*
- 4) *vlastník kapitalizovaného majetku je kapitalista, zatímco přetvářitel majetku v peníze je pouhý katalyzátor kapitalizace, čili „kapitalizátor,“ jinak též zvaný podnikatel.*
- 5) *podnikatel není kapitalista, nýbrž pracující.*
- 6) *prací podnikatele je od někoho něco kupovat a někomu něco prodávat.*
- 7) *podnikatel používá kapitalistova kapitálu k vytváření nadhodnoty, z níž část patří kapitalistovi, část podnikateli. Této nadhodnotě se říká zisk.*
- 8) *vytváření nadhodnoty čili zisku je jedním z hlavních motivů, proč ve svobodné společnosti někdo něco dělá. (Dodatečnými motivy mohou být altruismus, touha zlepšovat život, posedlost tvořením nebo nuda).*
- 9) *ve svobodné společnosti svobodného trhu se tržní hodnota práce - jako každé jiné komodity včetně kapitálu - řídí smluvním jednáním.*
- 10) *součástí smluvního jednání může být i kolektivní odepření formou stávkou, aby se zvýšila po práci poptávka a tím i její hodnota.*
- 11) *tato metoda však může být prospěšná jen tehdy, jestliže zvýšená cena práce podnikateli uchová dostatečnou nadhodnotu, aby nezkrachoval.*
- 12) *musí-li následkem toho podnikatel zvýšit ceny nebo objem prodeje, vzniká inflace.*
- 13) *před takovým zkrachováním se snaží všechny chránit soustava pravidel a zákonů, které se říká demokracie.*
- 14) *tato soustava se musí průběžně upravovat a reformovat podle toho, jaká je po úpravách poptávka a jaká je v nich nabídka.*

15) nabídka a poptávka ve věci zákonných úprav se řeší smluvním jednáním demokratického parlamentu, který je výsledkem demokratických voleb.

16) veškeré teoretické představy o tom, kolik by kdo měl za jakou práci bez ohledu na nabídku a poptávku dostávat, jsou prvním krokem od kapitalismu k socialismu. A ten už všichni známe. Atd.²²

Stát musí zajistit svým občanům svobodu a také jej chránit před násilím, jde o to propojit bezpečí s pravidly. Jednání státu se řídí zákony a držitelé moci je musí dodržovat. Předseda vlády, nebo řadový policista je podroben kontrole a jejich provinění je sankcionováno.

5.1. Politická korektnost a náboženství

Pokud bychom studovali člověka, a to i jako bytost náboženskou, je zapotřebí se na něj podívat jako na tvora společenského. Jeho způsob myšlení, záliby, zájmy, souzení, hodnocení, to vše je výtvozem společnosti, která ho obklopuje. Podstatou donucovací síly ve společnosti i v té náboženské, je jazyk. Člověk, který jednou vstoupí do určité společnosti je v podstatě donucen naučit se jazyku té dané společnosti. Každá společnost předává jedinci objektivizované významy své vlastní kultury. Každý jedinec se ale musí ztotožnit se svou kulturou a okolím sám. Náboženství pomáhá člověku k tomu, aby pochopil celý vesmír jako smysluplný. Posvátno je tedy něco, co člověku pomáhá z všednodennosti. Náboženství dává člověku řád, je to něco, co člověka přesahuje.²³

Základem milosrdenství je křesťanské učení, které od svého počátku hlásalo, že všichni lidé jsou si rovni před Bohem (nebo můžeme říci před zákonem). Reálná nerovnost, která vedla k vyvražďování národů, to vše ve jménu víry, byla církev ochotna věnovat morální úsilí. Během osvícenství a reformace se svoboda a rovnost staly hlavním tématem společenského myšlení.²⁴

---

22 BENJAMIN KURAS, *Pohřbívání svobody*, str. 136-140

23 Srov. KAREL SKALICKÝ, *Po stopách neznámého Boha*, str. 96-101

24 Srov. THILO SARRAZIN, *Teror ctnosti*, str. 192

Nejmladším náboženstvím ze tří monoteistických náboženství je islám. Kulturní a náboženské prostředí tak, jak je nastoleno, nepodporuje vzdělávání, sociální rozvoj ani ekonomiku. Je známo, že žádná země, kde vládne islám, nebyla nikdy nastolena demokracie. Srovnáním islámu a hinduismu se zjistila také skutečnost, že muslimové značně zaostávají jak v ekonomice, tak ve vzdělání i integraci. Hinduisté vykazují značné úspěchy ve vzdělávání ale i v pracovní sféře a mají také nadstandartní ohodnocení.²⁵

V roce 2016 byl poslední rok prezidentování Baracka Obamy. Prezident Obama v Baltimoru chválí islám jako náboženství, které představuje toleranci, pokrok a tvořivost. V USA je 51 % amerických muslimů podřízeno zákonům šaría a ten schvaluje přísné tresty těch, kteří urážejí islám. Saudská Arábie z 80 % financuje přeměnu kostelů na mešity. V Evropě se muslimové snaží proniknout do velkoměst, naproti tomu v Americe se islám rozšiřuje spíše na venkově. V témže roce USA vydaly zelené karty 680 000 muslimům ze 49 zemí a pouze 270 000 Evropanům. Z průzkumu vyplývá, že do deseti let muslimové převýší severoamerickou židovskou komunitu. Obamova politika tak nastolila chaos a rozdělila národ. Pod rouškou politické korektnosti se muslimské bratrstvo a jejich agenti dostali do státních institucí, a to i bezpečnostních složek. Proto v nastávajících volbách připadlo vítězství Donaldu Trumpovi, neboť lidé si jsou vědomi nebezpečí předchozí politiky. Některé noviny např. International New York nazývá prezidenta Obamu jako "prezident sluníčko": *„Jeho smysl pro základní lidskost. Solidnost jeho rozhodovacího procesu. Moudrost jeho rozhodnutí. Graciéznost v těžkých situacích. Neobyčejný optimismus. Schopnost chápat realitu situací. On a jeho personál se všeobecně chovají čestně. Jeho administrativa je neobyčejně prosta skandálů. On a jeho paní nejen sami jednájí vysoce charakterně, ale vybírají si spolupracovníky vysokých osobních standardů. Byli byste šťastni mít takové lidi ve své komunitě. Neapeluje na nízké vášně jako strach, cynismus, nenávisť a zoufalství. Znovu a znovu projevuje základní respekt k důstojnosti druhých. Vyslechne a důkladně zvažuje rady svého personálu, i když jich nevyužije. Vyzařuje étos morální jistoty, lidskosti, dobrých mravů a elegance, po nichž se jistě bude nám všem stýskat.“*²⁶

²⁵ Srov. THILO SARRAZIN, *Teror ctnosti*, str. 266

²⁶ BENJAMIN KURAS, *Poslední naděje civilizace*, str. 144-145

Od roku 2014 se v Iráku a některých částí Sýrie, uplatňuje právo šaría, a to pod vedením samozvaného Islámského státu. Středověké koránské právo šaría zakazuje například křesťanům právo na bohoslužbu, ale i všeobecnou kritiku muslimů. Porušení se trestá nejen veřejným popravením, ale i ukřižováním nebo ukamenováním. Trestána je ale i ženská nevěra, znásilnění, smilství, ale i homosexualita

“Nenávidíte zlo a milujete dobro, ustanovte v bráně právo!”²⁷ slova proroka Amose, hovoří o rozeznávání mezi dobrem a zlem. V naší civilizaci bychom mohli biblické proroky považovat za první investigativní novináře. Jejich poselství nám podává informace o korupci, nepoctivém podnikání, podvádění, vykořisťování a podobných nepravostech. Zajímavé jsou na nich podstatné věci, jejich terčem jsou bohatí, mocní lidé, kteří zneužívají svou moc nad bezmocnými. Z hlediska etiky, že každý dobrý skutek posouvá rovnováhu světa k harmonii a zlo k chaosu.²⁸

1.5.Politika a právo v demokratickém státě

Stát jako právní řád je soustava platných norem. Moderní demokratický stát je lidské dílo. V ústavním státě chrání občany soudní právo, ústava parlamentní souhlas k jednání exekutivy atd. V demokracii, která je uplatňována v západním ražení, prokazuje jen několik málo států na světě. Neznamená to však, že v takých státech se řídí rozumem. Rozhodující je, že se občané mohou spolehnout na uplatňování zákonů v jejich pravém smyslu a znění a takové uplatňování lze i soudně vymáhat. Záruka spočívá v tom, že vládnoucí strany a politici si nemohou zákony svévolně změnit tak, jak by se jim právě chtělo. Demokratický stát i přesto, že vykazuje nedostatky, nabízí řadu změn a možností, a to bez použití násilí. Rozhodující je, že stát prosadí právo a občan má tu možnost se proti jeho porušení bránit. Evropské právo je závazné zejména pro politiky. Význam a množství evropského práva v posledních letech vzrůstá. V současné době se předpisy Maastrichtské smlouvy porušují a toto porušování není nijak sankcionováno. Jedná se například o předpisy, zabývající se

---

²⁷ Amos 5,15

²⁸ Srov. BENJAMIN KURAS, *Pohřbívání svobody*, str. 62

kontrolou společných hranic schengenského prostoru a pohybu osob, které se ucházejí o azyl. To má za následek nedůvěru občanů v právní stát.²⁹

---

²⁹ Srov. THILO SARRAZIN, *Přání otcem myšlenky*, str. 370

2. Sociální práce

1.6. Sociální práce – význam

Prvopočátky sociální péče nebo sociálního zabezpečení, pomoc lidem v nouzi v psychologických, či existenčních nesnázích můžeme zaznamenat již v antice. Jednalo se o pomoc vdovám po vojácích, sirotkům a válečným invalidům. Staří a postižení občané byli pro společnost spíše zátěží. Lidé s vrozeným postižením byli likvidováni nebo zcela segregováni. Ten, kdo nemohl pracovat nebo nebyl schopen boje, byl ponechán bez obživy nebo rituálně obětován. Rozvoj křesťanství znamenal přeměnu etických norem a respekt morálního imperativu, ten nabádal k pomoci bližnímu, pokoře a lásce, a právě pomoci slabým, opuštěným a nemocným. Křesťanství bylo základem pro založení sociální práce, jejímž posláním je pomáhání bližnímu v nouzi.³⁰

Sociální práce je profese a společenskovední disciplína stavějící na etických a morálních principech jako jsou sociální spravedlnost, respektování lidské důstojnosti a lidských práv a rozmanitost skupin ve společnosti. První zmínky o institucích poskytující sociální práci a pomoc na našem území můžeme nalézt ve středověku a jsou spojeny především s působností církví. Sociální práce jako obor se opírá o profesní etiku a hodnoty, které byly formovány v závislosti na rozvoji této disciplíny, zejména od poloviny dvacátého století, kdy se sociální práce rozšiřovala a profesionalizovala. Představa, od čeho by se profesní etika měla odvíjet, se postupně měnila a zpočátku byla postavena na myšlence, že sociální pracovník má značný vliv vyplývající z jeho statusu a odbornosti a mohlo by eventuálně docházet k zneužití jeho moci vůči konečnému uživateli sociálních služeb. Proto se jevílo užitečné vytvořit takový systém hodnot a pravidel, která by toto zneužití moci úplně vylučovala, či eliminovala. Tento systém hodnot byl založen na respektování lidské důstojnosti uživatele služeb a jejich právu rozhodovat se, pokud možno, dle jejich vlastní vůle na jedné straně. Spolu se závazkem sociálního pracovníka být důvěryhodný a chovat se nezištně při vykonávání

---

³⁰ Srov. JOSEF PETRÁŠEK, *Sociální politika*, str. 7

této profese na straně druhé. Později vznikají etické kodexy určené sociálním pracovníkům.

Sociální práce podporuje sociální změnu, řešení problémů v mezilidských vztazích a posílení a osvobození lidí za účelem naplnění jejich osobního blaha, užívaje teorií lidského chování a sociálních systémů. Zasahuje tam, kde se lidé dostávají do kontaktu se svým prostředím. Pro sociální práci jsou klíčové principy lidských práv a společenské spravedlnosti. Ve svých různých formách zaměřuje na rozmanité, komplexní vztahy mezi lidmi a jejich prostředím. Jejím úkolem je umožnit všem lidem plně rozvinout své možnosti, obohatit jejich životy a předcházet selhání. Odborná sociální práce je zaměřena na zvládání obtíží a navození změny. Jde o vzájemně propojený systém hodnot, teorie a praxe. Sociální práce vzešla z humanistických a demokratických idejí a její hodnoty jsou založeny na úctě v rovnost, hodnotu a důstojnost všech lidí. Od svých začátků před více než stoletím se sociální práce zaměřuje na naplnění lidských potřeb a rozvinutí lidských možností. Lidská práva a společenská spravedlnost slouží jako motivace a zdůvodnění sociální práce. Snaží se zmírňovat chudobu a osvobozovat zranitelné a ponížené lidi za účelem posílení jejich společenského zapojení. Hodnoty sociální práce jsou součástí národních a mezinárodních etických kodexů.³¹ Lze ji definovat různými způsoby, jedna z definic sociální práce zní: *„Profese sociální práce podporuje sociální změnu, řešení problému v lidských vztazích a zmocnění, zrovnoprávnění lidí s cílem zvýšit tělesnou i duševní pohodu (well-being) lidí. Za využití teorie lidského chování (human behavior) a teorie sociálních systémů pak sociální práce intervenuje v bodě, kde lidé interagují s jejich prostředím (environment). Sociální práce staví na základě principů lidských práv a sociálních práv.“*³²

Sociální práce je závislá na sociální politice státu, jak stát hospodaří, jaké částky vydává na podporu a fungování neziskových organizací, to vše odráží obraz společnosti, ve které člověk žije. Právě pomoc potřebným, nemohoucím nebo lidem v terminálním stavu života, ukazuje vyspělost společnosti. Politická korektnost a sociální práce spolu úzce souvisí a vnímáme to nejvíce právě v této době. Vládnoucí strany podávají

---

31 Definice sociální práce [online] <http://socialnirevue.cz/item/definice-socialni-prace> [cit. 14. 4. 2019]

32 MARTIN SMUTEK, M. *Model řešení problémů v sociální práci – systémový pohled*, str. 9

pozitivní a korektní informace, jak ekonomika vzrůstá a státu se daří. Skutečností ovšem je, že státu nezbyvají peníze na financování právě sociálních služeb.

1.7.Paradigmata sociální práce

Při definování sociální práce vycházíme ze sociálního fungování. Podstatné je, jaké jsou priority, předpoklady a jaké bariéry u konkrétního klienta. V sociálním fungování se tyto předpoklady a bariéry odrážejí v paradigmatech sociální práce, následná volba paradigmatu určuje, jak sociální pracovník bude postupovat v intervenci s klientem. základní paradigmata odpovídají trojici typů sociální práce. Jedná se o terapeutické paradigma, reformní a poradenské. Terapeutické paradigma se zaměřuje především na pohodu a duševní zdraví člověka. Sociální pracovník se snaží o budování vztahu s důrazem na komunikaci a psychickou pohodu klienta. Poradenské paradigma závisí na přístupu k informacím a sociálním službám.³³ S politickou korektností zdá se nejvíce souvisí reformní paradigma, to zdůrazňuje rovnost všech lidí bez ohledu na věk, společenskou třídu nebo gender.

1.8.Sociální politika

Každá společenská instituce je přímo ovlivněna složením a vlastnostmi občanských skupin, kterým slouží. Tím více to platí o sociálním zabezpečení, pro něž je demografická struktura obyvatelstva základnou celého systému. Pochopit a rozumět politice státu je pro člověka důležité právě z hlediska korektnosti. Francouzská revoluce bojovala za volnost, rovnost, bratrství. Američané dodali člověku právo účastnit se věcí veřejných a Evropa k tomu přidala každé živé bytosti i právo na důstojnost. To jsou hodnoty Evropské unie, stojící na principech solidarity, svobody a participace. Je třeba mít na paměti, že stát a zákony by měly sloužit k ochraně práv občanů. Při vzniku společenství Evropy se z počátku kladl vyšší důraz na ekonomickou stránku než na sociální politiku. Ovšem cílem je, a i do budoucna by mělo být zlepšování životních

---

³³ Srov. OLDŘICH MATOUŠEK, Paradigmata, teorie a přístupy v sociální práci. In: Politiky a paradigmata sociální práce. Co jsme zdělili a co s tím uděláme? Zlín: UTB, str. 22-26.

podmínek a kvality života. Již uplynulá desetiletí vývoje Evropské unie ukazují, že sociální a hospodářská politika se vzájemně podmiňují.³⁴

Nyní se zaměřím na princip rovnosti. Princip rovnosti znamená, že se i na odlišné jedince pohlíží jako sobě rovné. Rovnost znamená důstojnost, a tak i odlišní lidé mají rovná a přirozená práva. Všichni by měli znát pravidlo, že před zákonem jsou si všichni rovni. Ovšem skutečnost je zcela jiná, lidé si nejsou rovni zejména svými schopnostmi, zdravotním stavem, genetickou výbavou. Přirozené rovnosti se tedy musí kompenzovat a upravovat, aby se rovnosti dosáhlo. Rovnost ale není stejnost. Respekt k rovnosti musí vnímat skutečnost, že lidé jsou odlišní. Pokud je někdo vystaven diskriminaci, je takovému člověku snížena jeho důstojnost a jde o narušení práv rovnosti.

Některé země vyvinuly mimořádné úsilí, aby mocně zapůsobily na své občany. V Čechách měla značný vliv sociální škola ve středoevropském prostředí, dále ideologie Francouzské revoluce, myšlenkový proud Španělska ve středověku, sociální nauka v Lovani na belgické univerzitě. Sociální rovina postupovala od práv chudobných k sociální pomoci, která byla formována v osmnáctém století. Pracujícím bylo uznáno právo na sociální zabezpečení jako součást lidských práv od konce druhé světové války. Mezinárodní organizace podporují pokrok ve vývoji sociálního myšlení, formulují mezinárodní normy a pravidla pro členské státy. Řeší se oblasti jako zachování sociálních práv migrantů, rovnoprávnost žen a ochrana rodin apod.³⁵ Adam Smith ve svém učení navázal na poznatky Lockeho a Hobbse, kteří se zabývali vztahem státu a jedince. Naprostá volnost a svoboda by dle nich vedly k anarchistické válce všech proti všem. Život v takovém společenství by byl brutální a krátký. Stát musí fungovat jako autorita, aby byla zajištěna právní svoboda jako výraz všeobecné vůle. Stát se ale nevměšuje a nezasahuje do každodenního života, pouze ručí za to, aby byla respektována individuální svobodná vůle. Smith v této myšlence pokračuje v ideu, že dobro jedince se rovná dobré společnosti. Takové chování vzniká pouze v uvědomělé společnosti, kde je garantována ochrana dobra. Laissez-faire (princip nevměšování) je žádaným ideálem, nikoli na úkor anarchie. V liberalismu jde o vytvoření podmínek z hlediska konkurence a svépomoci. Klade se důraz na seberealizaci občanů a lokální

---

34 Srov. MIROSLAV BRDEK, *Trendy v evropské sociální politice*, Hana Jíchová, Vojtěch Krebs ISBN 80-86395-25-1, str. 33

35 Srov. JAN KOTOUS, *Sociální politika v evropských zemích*, str. 25

demokracii. Úkolem liberalismu je ponechávat volnost a regulovat podmínky tak, aby byly pro všechny stejné.³⁶

V sociální politice, pokud ji budeme praktikovat, je zapotřebí uplatňovat princip subsidiarity. Princip subsidiarity znamená převzetí odpovědnosti, a to v pořadí: jednotlivec, rodina, obec kraj a stát za účasti nestátních subjektů. Největší pravomoc zde má ovšem stát a ten by měl vytvářet příznivé podmínky a tím vkládat odpovědnost komunitám i jednotlivcům. *Stát je hlavním manažerem rizik moderní společnosti – to však neznamená, že přebírá úplnou garanci za veškerá rizika. Svou činností nesmí tlumit či eliminovat zájem a aktivitu dalších subjektů na poli sociální ochrany – naopak musí tyto subjekty stimulovat. Odpovědná usměrňující a koordinující role státu spočívá ve vytváření podmínek pro efektivní naplnění české sociální doktríny za spoluúčasti ostatních aktérů demokratické společnosti, tedy samotných občanů i nadací, nadačních fondů, obecně prospěšných společností, církevních organizací a občanských sdružení a iniciativ. Stát musí vymezit prostor i pro uplatnění tržních subjektů na tomto poli.*³⁷

1.9. Sociální politika v zemích EU

Termín sociální pomoc má v různých státech rozdílná pojetí. V některých zemích je prioritní pomoc skupinám, jako jsou staří lidé, invalidé nebo uprchlíci. V jiných zemích je pomoc prokazována prostřednictvím služeb, jinde formou výplaty finančních prostředků. Rozdělování pomoci je odvozeno od počtu příjemců sociálních dávek a podle velikosti státních výdajů. Dynamika a velikost zdrojů určují úroveň sociální pomoci. Vliv na úroveň dávek má i demografický charakter. V tržní ekonomice jako hlavní demografický problém je stárnutí obyvatelstva. Rodinné struktury, a především role žen ovlivňují trh práce. Rostoucí blahobyt a měnící se životní styl mají vliv na politické změny. Vyskytují se nerovnosti ve společnosti a nové členění populace. K žádosti o sociální pomoc tlačí občany zejména dlouhodobá nezaměstnanost. Prostředky ze sociálního zabezpečení jsou nedostačující, ale jsou vidět podstatné rozdíly mezi jednotlivými státy. V Dánsku jsou například kladeny nižší nároky na sociální systém pomoci, ale dávky sociálního pojištění jsou relativně účinné. Ve Velké

³⁶ Srov. Tamtéž, str. 58

³⁷ JOSEF PETRÁŠEK, *Sociální politika*, str. 23

Británii, Francii, Irsku, Německu, Nizozemsku a Belgii poskytují limitovanou sociální pomoc, ale tyto státy mají přesto menší problémy. Sociální pomoc je brána pro hledání nového zaměstnání jako demotivační prostředek. Někde se osvědčila jako cesta politika cukru a biče. Politika cukru se zaměřuje na uplatnění vzdělávacích programů, rekvalifikaci a tím vede ke sníženému pobírání sociálních dávek. Také nabízejí hlídání dětí jako pomoc jejich rodičům, aby se mohli věnovat své práci. Politika biče znamená snižování dávek formou přísných sankcí a trestů při neplnění či dodržování daných pravidel. V zemích, kde se vykazuje téměř nulová nezaměstnanost netvoří problematika motivace klíčový problém. Většina žadatelů o sociální dávky pracuje a zároveň sociální dávky pobírá, a to tak, aby jejich výše nepřekročila stanovenou výši příjmů.³⁸

1.10.Sociální politika a podpora vzdělávání

Cílem sociální politiky je dosáhnout takového růstu vzdělanosti, aby se dostalo na úroveň, která by byla srovnatelná s hospodářsky a kulturně vyspělými zeměmi. Občané tím získají větší možnost realizovat společenské pozitivní změny, vzroste jejich adaptabilita a flexibilita na tyto změny. Pozitivní dopady se projeví na politické, ekonomické i v sociálně kulturní sféře. Celoživotní vzdělávání by mělo být poskytnuto všem občanům a vytvořit stejné podmínky a šance, aby se po celý život stávali vzdělanými a kvalifikovanými osobnostmi. Stát by měl investovat peníze do vzdělávacích aktivit i mimo sféru školství s tím, že jde o dlouhodobě nejefektivnější investici.³⁹

Některé testy kognitivní kompetence, které se zaměřují na určení schopnosti, jak rozumět danému textu, jaké informace z něj čerpáme nebo schopnost vyřešit logickou úlohu, nám mohou ukázat jaké důsledky má vzdělanost na obyvatele. Tyto kompetence, které získáváme v průběhu života, jsou vrozenou kognitivní schopností, nebo je získáváme v průběhu života mimo vzdělávací zařízení. Je to ovlivněno původem, společností, rodinou v širokém smyslu. Testy poukazují na rozdíl mezi zeměmi, ve školském systému, a především v etnickém původu. Žáci, kteří jsou

38 Srov. MIROSLAV BRDEK A KOLEKTIV, *Trendy v evropské sociální politice*, str. 104-105

39 Srov. Tamtéž, str.26

inteligentní, dokáží testy vyřešit i bez pomoci školského systému. Z toho vyplynul poznatek, že kognitivní kompetence a naučené vědomosti spolu nesouvisí, nebo pouze okrajově. Ovšem oddělování vědomostí od kompetence je umělé, ty můžeme cvičit pouze tehdy, když o okolnostech alespoň něco víme. Maturity dosáhneme i bez toho, že bychom měli načtenou odbornou literaturu. K tomu postačí všeobecné vzdělání. S koncentrací škol a jejich zaměřením na kognitivní kompetence nesouhlasí kritici tohoto vývoje, shodují se na úpadku kultury. Smysl kultury podle nich tkví v tom, že se učíme něco, co ke svému životu nepotřebujeme, co nám nepomůže v řešení aktuálního problému. Nevědomost je překážkou orientace a brání i v tom hledat si inteligentní řešení například na internetu.⁴⁰

Politická korektnost svým založením přímo oslabuje tradiční systém motivace. Ctností člověka je vzdělání, pracovitost a kázeň, které by měly být odměněny úspěchem a bohatstvím, nezdár právě naopak. Politická korektnost ale naopak opovrhuje úspěšnými a odměňuje ostatní. Snaží se o to, aby se lidé dostali na dno, a ne na vrchol, netouží po individualitě a zdokonalování osobnosti. Může se tak stát zcela nepokrokovou, když nabádá slabé, že oni se měnit nemusí, zatímco společnost je to, co je třeba změnit. Špatné zákony změníme a bohatí, ať podporují chudé. Společnost by měla úspěšné lidi dávat za příklad a vyzdvihoval je za to, co dokázali.⁴¹

Kontextová trivializace znamená vyjmutí kontextu, který by měl tvořit historickou posloupnost a ničí priority i žebříček hodnot, bez nichž naše myšlenky a činy ztrácí účel a smysl. Zасыпává nás nepřehledným množstvím informací bez kontextu, jimž nebudeme rozumět, ani je nebudeme umět zařadit tak, aby nám smysl dávaly. Nebudeme si moci uvědomit, čím je důležitá, tudíž proč se jí zabývat, jak vznikla a kam a k čemu směřuje, zda nás nějak ovlivní. Budeme čím dál více zmatenější, čím více budeme dostávat takových informací vytržených z kontextu. Jeho nepřítomnost nám způsobí beznaděj, stres a depresi. K základním potřebám lidského fungování je kontextu nutně zapotřebí. Dobře o tom vědí manipulátoři lidských duší, společenského či veřejného mínění. Demontáž existujícího kontextu, rámce a žebříčku hodnot a na nich postavené organizace společnosti je jev, který slouží k ovládnutí myšlení

40 Srov. THILO SARRAZIN, *Přání otce myšlenky, Evropa, měna, vzdělanost, přistěhovalectví – proč politika tak často selhává*, str. 222-223

41 Srov. THILO SARRAZIN, *Teror ctnosti*, str. 79

a společnosti – včetně těch nejinteligentnějších jedinců – a který můžeme vystopovat ve všech revolucích, převratech a nastolování totalitních režimů.⁴² Jedná se o tři prvky. V první řadě jde o zneuctění již existujícího kontextu a propagace nového, a to ve vzdělání, kulturních a informačních prostředcích. Dále se vytváří takové situace, které starý kontext diskreditují. A nakonec je to záplava zábavných a oddechových akcí, které odvádějí pozornost od kontextu, tím znemožňují vnímání a soustředění se. Člověk nevnímá určité a jasné souvislosti. Pokud dostatečně velké procento společnosti začne věřit tomu, že za všechno zlo a nedostatky může starý kontext, je demontáž úspěšná. Dnes můžeme takové postupy sledovat v nedůsledném potrestání pachatelů trestných činů, záměrnou tvorbou kriminality, snadný vstup teroristům. Trvá to dostatečně dlouho, až do té doby, kdy sama společnost bude žádat přísnější státní kontrolu. Takovou fází prochází západní demokracie, včetně té naší, české.

Orwell ve svých dílech popisuje, jak jsou politická slova zneužívána a jejich význam se zcela změnil. Slovo demokracie je chápáno pozitivně, naproti tomu slovo fašismus znamená nežádoucí. Ale slova, na kterých se všichni shodnou v podstatě neexistují, každý používá taková slova, kterým lépe rozumí a chápe jejich význam.

1.11. Oblasti zájmu politické korektnosti

Politická korektnost znamená spíše způsob myšlení, schopnost ovládat své myšlenky a na veřejnosti vystupovat tak, jak velí daná situace, ve které se zrovna společnost nachází. I přesto politická korektnost zasahuje do otázek, týkajících se sociální politiky. Některé problémy instinktivně šíří a o jiných záměrně mlčí. Jde například o platy žen, státní zdravotní péče, porušování lidských práv nebo rasové profilování. Idea spravedlnosti znamená, že předpokládáme, že svět je spravedlivý a dobré místo pro všechny obyvatele. Zvláště ti, kteří jsou v pozici autorit, tak jednájí racionálně a škodí pouze tehdy, pokud k tomu mají opravdu dobrý důvod. To vše může vést k nebezpečnému závěru, že pokud někdo trpí, tak si to vlastně zaslouží, neboť musel udělat něco hodně špatného.

---

42 Srov. BENJAMIN KURAS, *Pohřbívání svobody*, str. 82-83

Pokud bychom sledovali změny, které se týkají sociopolitické reformy v zemích Evropy, tak nikde nebyly provedeny principiální změny v sociálním systému zabezpečení. Jedná se převážně o změny v důchodovém systému a takové změny se projeví až v následujícím desetiletí. Sociální dávky pomoci a sociálního zabezpečení procházejí reformou. Z důvodů transformace v přechodném období je k tomu několik důvodů.

- 1) Systémové důvody jsou zděděné systémy z plánovaného hospodářství komunistického typu, které nemohou uspokojovat sociální potřeby v podmínkách tržní ekonomiky.
- 2) Ekonomické důvody řeší sociální problémy nedostatečně, jsou neúčinné v přechodném období a dostatečně neusnadňují průchodnost reformy.
- 3) Politické důvody jsou nástrojem paternalisticky pojaté politiky totalitního režimu, ale nejsou součástí občanské společnosti.

Sociální dávky v zemích bývalého sovětského bloku, byly stanoveny pro potřeby direktivní ekonomiky. Komunistický systém nabízel dvě soustavy sociálních dávek, tj. pro nezaměstnané režimem povolených důvodů a pro zaměstnané občany. Z ideologických důvodů byla podporována plná zaměstnanost a nezaměstnaností nebylo nutno se zabývat. Sociální administrativa obstarávala pouze rozmisťování a plánování pracovních sil. Potřeba služeb v nezaměstnanosti, nebo úřadů práce neexistovala. Rozlišovalo se pouze mezi těmi, kdy pracoval duševně a kdo tělesně, tělesně pracující bývali obvykle zvýhodněni. Takové ohodnocení práce vedlo k nivelizaci mezd a podceňování intelektuálních výkonů. Mechanismus minimální mzdy neexistoval, protože veškeré mzdy se považovaly za dostatečné a stanovení minimální mzdy nebylo zapotřebí.⁴³

Kde si občané navyknu na to, že budou dostávat dávky od státu a nebudou muset pracovat, ztratí veškerou motivaci svůj život změnit a jistě šťastni nebudou. Jako příklad autor uvádí Austrálii, která původní obyvatele zahrnula štědrými sociálními příspěvky, za to, že jim byla uloupěna jejich půda. Následky za tuto daň vedly k nezaměstnanosti, alkoholismu a způsobily nenávratné škody. Není tomu tak dávno,

---

43 Srov. JAN KOTOUS, *Sociální politika v evropských zemích*, str. 106-111

kdy samotní domorodí vůdci přiznali, jak tato rozhodnutí selhala a jaké neblahé důsledky to sebou přineslo.⁴⁴

Vidíme tedy, že politická korektnost je obtížný pojem, uměle vytvořený a nemá pevný význam.

7.1. Sociální kapitál a důvěra

Kvalita mezilidských vztahů určuje společenskou důvěru v sociální kapitál. Na vzájemné soužití má vliv opakovaná úspěšná interakce a z ní pramení důvěra, která posiluje hodnoty a normy. Lidé jsou ovlivňováni vzájemným soužitím ve společnosti, kde žijí, ať již jako pozorovatelé, nebo aktivní účastníci. To vše je prokázáno ve všech směrech, v chování k institucím, při čestném jednání, úctě k majetku spoluobčana. V poslední době také vstřícnost k cizincům a sounáležitost vůči migraci. Každý člověk přistupuje ke kulturně vlivovým faktorům jinak. Nejsme jeden jako druhý, rozdílnost je patrná na první pohled, rozdílnost ras, zvyklostí, například v odívání, ale stačí jen mimika. V takové společnosti, kde panuje vzájemná důvěra je zaznamenáno, méně násilí a trestných činů, naopak větší úcta k zákonům a ochota si pomáhat. Na takové důvěře se ovšem dlouhodobě a historicky pracuje. V zemích Evropy míru důvěry ovlivňuje jednání politických úřadů a státních zaměstnanců a také chování běžných občanů. Implicitní dohodu nepřekračují ti, kteří vládou a ani kterým je vládnuto. Společnost, která má nižší důvěru a malý sociální kapitál vykazuje vyšší náklady na společenské urovnávání a bude na tom hůře. Platnost pravidel a stabilita institucí se v právním státě nezajišťuje abstraktně. Zákony a instituce se mají vyvíjet organicky, to by měl být ideální stav. Společnost jako taková se ale musí sama snažit a trvat na dodržování daných pravidel. Teorie, jak funguje blahobyť a svoboda, je k ničemu, pokud obyčejný člověk bude tolerovat selhávání státní správy. Sociální kapitál je založen na pocitu sounáležitosti, zodpovědnosti a solidarity. Americký sociolog Robert Putnam zkoumal vliv etnické diverzity na sociální kapitál. Tam kde je nárůst přistěhovalců, sociální kapitál klesá. Tento fakt platí nezávisle na vzdělání, pohlaví

---

44 Srov. PARTRICK J. BUCHANAN, *Smrt západu*, str. 80

a etnickém původu. Putman se obává falešné politické korektnosti a řešení vidí v naději.⁴⁵

1.12. Aktuální situace v ČR

V České republice se řeší reforma sociálního systému. Základní funkcí státu na bázi parlamentní demokracie prostřednictvím státní správy a sociálního zákonodárství je zajištění kvalitní úrovně pro všechny občany. České republice se daří na ekonomické úrovni, stává se ovšem, že ekonomické aspekty mají přednost před aspekty ekologickými, či humánními. Rozrůstají se skupiny občanů, kteří mají nadstandardní životní úroveň, zároveň stoupá počet obyvatel, kteří jsou ohroženi chudobou. Začíná být ohrožena relativně stabilizovaná střední vrstva obyvatel. Jde především o seniory, občany se zdravotním postižením, neúplné rodiny a nezaměstnané. Sociální pomoc u nás se přenáší na obce a města, aby ji potřební občané měli co nejbližší. Pouze specializované služby, kde je zapotřebí specializace, tvoří výjimku. Monopol státu se přenesl na sociální organizace a občany. V poslední době můžeme zaznamenat důraz na individuální odpovědnost člověka za jeho sociální situaci a také její řešení v rámci blízké komunity nebo rodiny. Stát zasahuje v situaci, kdy prostředky rodiny nestačí. Sociální jistoty garantované státem končí a sociální práce je v kompetenci sociálního pracovníka, který ji vykonává na základě licence, jako odbornou profesi s důrazem na etické principy. Dochází ke zkracování pobytech v nemocnicích nebo ústavech a je kladen důraz na poskytování a podpory konkrétní péče a zajišťování pomoci v přirozeném prostředí. Stále přináší velkou byrokratickou zátěž, nebo postrádá zkušenost a empatii se zdravotně postiženým. Také výše finanční podpory neuspokojí reálné životní náklady.⁴⁶

---

45 Srov. THILO SARRAZIN, *Přání otcem myšlenky*, str. 41-42

46 Srov. JOSEF PETRÁŠEK, *Sociální politika*, str. 11-12

2. Migrační krize a vliv na politické jednání

2.1. Migrační krize

Již v dějinách lidé migrovali z jednoho místa na jiné z různých důvodů a různými cestami. Riskují své životy, aby unikli válce, politickému útlaku, chudobě. Mezi další důvody patří sloučení se svou rodinou, podnikání nebo vzdělání.

V současné době svět čelí nejrozsáhlejší migrační vlně od druhé světové války. Příčiny této krize lze prvotně přisoudit americké invazi do Iráku po útocích 11. září. V důsledku sérií teroristických útoků nastalo zhroucení tamějšího režimu a dlouhotrvající konflikt mezi vládnoucími a militantními složkami způsobily první velkou uprchlickou vlnu. Okolní země nedokázaly poskytnout adekvátní pomoc a dostaly se do humanitární krize. Následkem této situace byl podnícen islámský fundamentalismus a nenávist vůči Západu. Další příčinou byla sociální nerovnost a zhoršující se ekonomická situace zemí na Blízkém východě. Milióny lidí byly vyhnány ze svých domovů, kdy doufaly, že uniknou ozbrojeným konfliktům, nepříznivým životním a ekonomickým podmínkám. Většina z těchto uprchlíků se rozptýlila do okolních zemí, ale přesto se vydaly tisíce lidí hledat svůj nový domov do Evropy.⁴⁷

2.2. Migrační krize v Evropě

Dle OSN – přesněji Úřadu vysokého komisaře pro uprchlíky se nachází 68,5 milionu lidí ve stavu, kdy byli donuceni jak násilně, tak dobrovolně opustit svůj domov. Největší část těchto uprchlíků tvoří Syřané, kde probíhá brutální občanská válka. V Sýrii narůstá násilí extremistických skupin jako je tzv. Islámský stát a AnNusrá – Fronta dobytí Sýrie. Mezi další občany hledající azyl patří obyvatelé Somálska, Eritrey, Afganistánu a Iráku.⁴⁸

---

47 Srov. MALDINI, Pero a Marta TAKAHASHI. Refugee Crisis and the European Union: Do the Failed Migration and Asylum Policies Indicate a Political and Structural Crisis of European Integration?. *Communication Management Review* [online]. 2017, **02**(2), 54-72 [cit. 2018-04-11]. DOI: 10.22522/cmr20170223. Dostupné z: <https://doi.org/10.22522/cmr20170223>

48 ARK, Jeanne. Europe's Migration Crisis. In: *Council on Foreign Relations* [online]. 2015 [cit. 2018-0415].

Oproti létům 2009 a 2010 se zvýšil počet vstupů do Evropy o 35 %. Je to nejvyšší nárůst od roku 2008, kdy byl nastartován v EU začátek sledování pohybu osob žádajících o azyl. Již zmíněné faktory, jako upadající ekonomika a neschopnost poskytnout adekvátní humanitární pomoc v zemích Blízkého východu, se příliv žadatelů o azyl neustále zvyšuje a uprchlíci ve snaze uniknout těmto problémům, se uchylují k nelegálním přechodům přes hranice EU. Řada uprchlíků se rozhodla vydat na pospas pašerákům lidí. V rámci Shengenského prostoru stačí, když se dostanou do zemí, které je přijmou jako například Itálie nebo Řecko. Po zdolání těchto hranic se pak dostávají do ostatních členských zemí EU, které jsou solidárnější a poskytují dostatek prostředků na ochranu, například Německo, Velká Británie a Švédsko. Důsledkem minimálních finančních prostředků a oficiální pomoci od mezinárodních vlád, která je v současné době nedostačující, riskují své životy a nechávají za sebou tisíce mrtvých civilistů, kterým se nepodařilo dostat do relativního bezpečí.

Mezi nejčastější cesty využívají tři hlavní trasy, vedoucí přes Středomoří. Imigranti pocházející ze severu Afriky, především Alžírsko a Maroko volí tzv. Západní středomořskou trasu. Kolem roku 2014 byla tato trasa využívána nejvíce.⁴⁹ Od roku 2015 se začaly využívat další dvě trasy. Druhá trasa vede přes centrální Středomoří. Zde vstupují imigranti přes Itálii a Maltu. Tato trasa je nejvíce riziková, protože pašeráci posílají imigranty pouze v malých rybářských lodích a úmrtnost na této trase patří k nejvyšší. Nejvyužívanější trasa východní Středomoří zahrnuje cestu po moři i po souši, a to z Turecka na Kypr a jih Řecka. Zejména proto, že lze tuto trasu absolvovat pěšky a bez pomoci pašeráků, ji tvoří tak oblíbenou a nejvíce využívanou.⁵⁰

Nabízí se otázka, zdali již není Evropa přehlcena. Rok 2015 byl pro Evropu rekordním, co se týká žadatelů o mezinárodní ochranu (1 015 078 lidí). Pro porovnání nám poslouží ukazatele z roku 2014, kdy bylo těchto žadatelů 216 054 a rok 2018, kdy to bylo 24 042 osob. Lze pozorovat sestupnou tendenci. I přesto se zdají tato čísla poměrně vysoká, avšak pro půlmiliardovou Evropu to ještě není limitní stav. Problém

---

Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/europes-migration-crisis>

49 Irregular Migrant, Refugee Arrivals in Europe Top One Million in 2015: IOM. In: *International Organization for Migration* [online]. 2015 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <https://www.iom.int/news/irregular-migrant-refugee-arrivals-europe-top-one-million-2015-iom>

50 Migration flows to Europe: 2017 Overview. In: *International Organization for Migration* [online]. 2018 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: http://migration.iom.int/docs/2017_Overview_Arrivals_to_Europe.pdf

spatřujeme v nerovnoměrném rozdělení zátěže. Německo, Švédsko, Řecko a Itálie patří k zemím přetíženým, tak Slovensko, Pobaltské republiky a Slovensko mají minimální počty uprchlíků. Je nutné zmínit, že rozvojové země pojmají 85 % všech uprchlíků. Největší uprchlický tábor na světě Dadaab je v Keni a hostí téměř 400 000 lidí.

Se vzniklou situací se snaží EU vypořádat prostřednictvím kvót, díky nimž mělo být pomoci nejvytíženějším zemím a přerozděleno 160 000 žadatelů o mezinárodní ochranu. Přerozdělení, tzv. relokační neproběhla dle očekávání a bylo přemístěno pouze 18 119 uprchlíků. Některé země jako Maďarsko, Polsko a Česko se odmítaly podílet na tomto postupu.

Je zřejmé, že všechny uprchlíky nelze přijmout, proto je nutné se postarat nejdříve o ty nejohroženější a hledat trvalá řešení k nápravě příčin, které tuto krizi zapříčinily.⁵¹

---

51 <https://www.amnesty.cz/news/1414/otazky-a-odpovedi-o-migraci>

2.3. Demokracie a terorismus islámu

V Evropě vzniká názor, že islám má sklon k většímu násilí než odlišná náboženství. Některé národy zapomínají na své vlastní dějiny. Lidé by si měli připomínat třeba i dobývání amerického kontinentu, inkvizice a náboženské války. V Evropě zahynuly desítky milionů lidí ve dvou světových válkách. Zabíjení v bojích, masové vyhlazování v koncentračních táborech, a nakonec svržení atomových bomb na Nagasaki a Hirošimu. Podle těchto měřítek islám vychází pozitivně. Islám je spojován také s terorismem. Podle statistik v letech 2009–2013 byla v Evropě jen 2 % teroristických útoků motivována nábožensky. Z celkového počtu útoků 1095 je přisuzováno regionálním separatistům. Převládá také názor, že islám se neslučuje s demokracií a lidská práva jsou pro něj cizí. Řada odborníků ale tvrdí, že demokracie a slučitelnost s náboženstvím postrádá smysl a žádné monoteistické náboženství nebylo demokratické již ze své podstaty. Demokracie se vyvinula až s osvícenstvím a odloučením církve od státu. Proto je zbytečné hledat demokracii v kořenech islámu. Je zapotřebí sledovat, jak v kterých zemích fungují politické strany a jakou mají historickou zkušenost.⁵²

Politická korektnost je definována jako nástroj cenzury a slouží k upevnění moci a tyranizování menšin nad standartní většinou. Standardní většinou jsou myšleni Evropané a jejich kultura je odpovědná za útlak a vykořisťování neevropských ras. Nestandardní menšiny a migranti jsou politicky korektně označováni jako oběti a jiný názor na ně není akceptován. Politicky korektní stoupenci věří tomu, že dobro je na jejich straně a svým oponentům spílají do rasistů a xenofobů. Zastánci této diktatury dobra mají nástroj na ochranu obětí, a tím je daný antidiskriminační zákon.

2.4. Migrační vliv na politiku v ČR

Uprchlíká krize v roce 2015 spustila v České republice vlnu nenávisti a strachu. Politici interpretovali příchod uprchlíků jako řízenou invazi s jasným cílem ovládnout

---

⁵² Srov. ONDŘEJ BERÁNEK, BRONISLAV OSTŘANSKÝ, *Stíny minaretů*, str. 25.

Evropu. Islám se v České republice nechápe ani jako náboženství, ale jako životní styl. Česká masmédiá často pomáhají formovat politikům jejich postoj k islámu. A politici si zlepšují své volební preference založené na strachu. Miloš Zeman se vyslovil v říjnu 2015 proslovem „*Budou mít právo šaría, takže nevěrné ženy budou kamenovány, zlodějům se budou utínat ruce. Přijdeme o krásu žen, protože ty budou zahaleny v burkách od hlavy po paty včetně obličeje, kde máte jen takovou látkovou mřížku. Mluvím o typu migrantů z islámských zemí.*“⁵³

Strach z dosud neznámého, to je síla, která dala do pohybu i klidné, ničím nevybočující obyvatelé České republiky. Státy, které uprchlíkům opravdu musí čelit, zvládají nápor relativně poklidně. Naproti tomu v zemích, kde panuje klid, obyvatelé propadají panice z nepoznané hrozby. Sociologové naměřili největší strach právě v České republice. Za zamlžování reality a pravdivých informací může více faktorů. V první řadě jde o selhání velkých médií, ale i překvapivě některé parlamentně demokratické strany se podílely na šíření takové paniky. Na sociálních sítích, kolují konspirační teorie a hoaxy. Snaha o ověřené informace je brána jako pokus o zamlčení reality. Jde o riskantní nebezpečí, kdy se lidé neslučují podle svých zájmů, nýbrž se mění ve fanatickou masu, která je spojena strachem.⁵⁴

Kde se lidé bojí o svou budoucnost, mají sami existenční problémy a nenacházejí zastání u politických elit, je snadné takové lži šířit. Důvodů, proč není nutno se obávat je ale několik. V České republice platí sekulární zákony, to znamená, že náš stát se neváže na žádné náboženství a všichni občané mají svobodu vyznání. Český stát je založen na demokratických hodnotách a podle Listiny základních práv a svobod se nesmí vázat na žádné náboženské vyznání, ani výlučnou ideologii. Stoupenci islámu, nebo jakéhokoliv náboženství by při změně základního východiska narazili právě na tuto překážku. Pokud by u nás tedy někdo někoho kamenoval, bude souzen za vraždu, podle našeho právního řádu. V České republice ale demagogie funguje tak, že neustále poukazuje na nejextrémnější formy uplatňování zákona šaría. Jedná se o manipulativní strategii, která jedná podle zásady. Najdeme to nejhorší z cizích tradic a srovnáme to s tím nejlepším u nás. Autor poukazuje ovšem na hlubší problém. Češi nemají

---

53 ONDŘEJ BERÁNEK, BRONISLAV OSTŘANSKÝ, *Stíny minaretů*, str. 97

54 Srov. ERIK TABERY, *Opuštěná společnost*, str. 85

s muslimským obyvatelstvem a jejich soužitím téměř žádné zkušenosti. Proč se bojí neznámého? Je zde patrna i nedůvěra obyvatel České republiky v jejich politiky. V některých regionech naší republiky mají občané pocit, že jejich problémy nikdo neřeší a nikoho ani nezajímají. Dlouhodobě neřešené problémy, strach z exekucí, nedovolání se spravedlnosti často vedou ke strachu a pocitu bezmoci. Pokud stát nedokáže ochránit vlastní občany, proč by měli lidé věřit v bezproblémové soužití s imigranty?⁵⁵

V schengenském prostoru se při budování jednotné Evropy měly v první řadě sjednotit národní armády v jednu armádu evropskou. Místo toho se nejdříve zrušily státní hranice a nebyla přijata žádná pravidla, která by řešila přistěhovalectví a migraci.

V současnosti v České republice můžeme sledovat útoky na víru v širší společnosti. Muslimové mají pouze svá pravidla, která jediná uznávají a ty jsou v rozporu s našimi platnými zákony. Pokud bychom chtěli posuzovat chování muslimů podle toho, co se o nich dozvídáme z médií, nebo pokud bychom vycházeli z náboženských zdrojů, bude se jednat o dva rozdílné pohledy. Evropská společnost chápe chování a jednání muslimů právě z praktikování jejich náboženství.⁵⁶

2.5. Politické jednání

Příčiny takového politického jednání, které se neřídí zcela správně, plynou ze sebeklamu a klamu. Každá politická sféra má svou logiku a vše spolu souvisí. Musíme znát veškerá fakta, abychom této oblasti porozuměli. Ten, kdo má dobře vládnout, musí umět prohlédnout a předvídat veškeré souvislosti a nacházet v nich logiku. Pokud politik jedná z oportunistických nebo egoistických důvodů, jde o morální deficit.⁵⁷

Mezi politiky se najdou lidé čestní, ale i takoví, kteří pravdu zastírají, nebo upravují dle svého uvážení. Kdo chce být v politice úspěšný, měl by vnímat realitu a sledovat zároveň veškeré souvislosti a své jednání podrobit kritickému pohledu. Pokud se politik zajímá o pravdu, neznamená to ještě, že pravdu také říká. Politik bude říkat to, co bude

---

55 Srov. ONDŘEJ BERÁNEK BRONISLAV OSTŘANSKÝ, *Stíny minaretů*, str. 98-99

56 Srov. ONDŘEJ BERÁNEK BRONISLAV OSTŘANSKÝ, *Stíny minaretů*, str. 128

57 Srov. THILO SARRAZIN, *Přání otcem myšlenky*, str. 160

pokládat za politicky prospěšné. Pokud mu bude spíše prospěšné použít lež nebo zastírání pravdy, zcela jistě to použije. V minulosti se již tak stalo, a to přímo v tématech týkajících se například reforem důchodů, debatách o migrantech nebo záchraně Řecka. Lež ovšem není brána jako lež, ale jako propaganda, která pomůže správné věci. Pokud budeme sledovat jednání politiků, rozeznáme i kvalitu toho, jak jsou vzdělaní. Ti, kdo mají vysokoškolské vzdělání, mohli být ve svém oboru úspěšní, přesto dali přednost politice, mají sklon ke zkoumání věcí do hloubky a jsou proto úspěšnější.⁵⁸

---

⁵⁸ Srov. THILO SARRAZIN, *Přání otcem myšlenky*, str. 406- 408

Závěr

V mé bakalářské práci jsem dospěla k varovnému zjištění, že téma politické korektnosti ovlivňuje životy lidí i bez jejich zájmu o politické dění. Jde zejména o etické aspekty politické korektnosti. Ve využívání politické korektnosti zejména politiků, s jasným cílem ovlivnit myšlení a následně i jednání svých voličů. Ve zneužívání médií, která útočí na člověka, který následně pod vedením strachu jedná jinak, než by jednal, kdyby neznal stanoviska politiků, kterým bezmezně věří. Důsledky takového chování jsou známy všem, jelikož se promítnou například do výsledku voleb. Pro sociální práci může mít politická korektnost až fatální následky. Nejde jen o samotný obsah sociální práce, ale i o možnosti a způsoby její realizace. V poslední době totiž můžeme sledovat snahu našich politiků najít finanční prostředky na sociální služby, které zřejmě nemají kde vzít. Neříkání celé pravdy, nebo jinak řečeno, řeč politické korektnosti je snaha uchvácholit občany planými sliby. Tato otázka však již překračuje rámec této práce a ráda bych v ní pokračovala v navazující práci.

Přehled použité literatury:

- BERÁNEK, Ondřej a Bronislav OSTŘANSKÝ, ed. Stíny minaretů: islám a muslimové jako předmět českých veřejných polemik. Praha: Academia, 2016. XXI. století. ISBN 978-80-200-2630-9.
- BRDEK, M. Trendy v sociální politice. Praha: Aspi Publishing s.r.o., 2002, ISBN 80-86395-25-1.
- BROWNE, Anthony. Úprk rozumu: politická korektnost a smrt veřejné rozpravy v moderní Británii. Praha: Dokořán, 2009. PNK. ISBN 978-80-7363-240-3.
- BUCHANAN, Patrick J. Smrt Západu: jak vymírání obyvatel a invaze přistěhovalců ohrožují naši zemi a civilizaci. Přeložil Luděk BEDNÁŘ. Praha: Mladá fronta, 2004. Myšlenky (Mladá fronta), sv. 16. ISBN 80-204-1103-8.
- CARDINI, F. Chalífa a západ kořeny terorismu a pokrytectví západu. Praha: Vyšehrad. 2016, ISBN- 978-80-7429-632-1.
- FENDEK, P. Evropa ve smrtelném sevření multikulturalismu a islámu. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2017. ISBN 978-80-907004-0-6.
- KOTOUS, J. *Sociální politika v evropských zemích*. Praha: Karolinum, 1995, ISBN- 80-7184-099-8
- KURAS, B. Poslední naděje civilizace. Praha: Eminent, 2016. ISBN 978-80-7281-505-0.
- KURAS, Benjamin. Pohřbívání svobody. Praha: Eminent, 2017. ISBN 978-80-7281-513-5.
- LAWSON, N. Vraťme se k rozumu: o globálním oteplování střízlivě a bez emocí. Praha: Dokořán, 2009. PNK. ISBN 978-80-7363-242-7.
- MALDINI, Pero a Marta TAKAHASHI. Refugee Crisis and the European Union: Do the Failed Migration and Asylum Policies Indicate a Political and Structural Crisis of European Integration?. *Communication Management Review* [online]. 2017, **02**(2), 54-72 [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <https://doi.org/10.22522/cmr20170223>
- MATOUŠEK, O. Paradigmata, teorie a přístupy v sociální práci. In: *Politiky a paradigmata sociální práce. Co jsme zdědili a co s tím uděláme?* Zlín: UTB, str. 22-26.
- PALKO, V. Lvi přicházejí: proč Evropa a Amerika směřují k nové tyranii. Přeložil Lucie CEKOTOVÁ. Brno: Jiří Brauner - Kartuziánské nakladatelství ve vydavatelské společnosti ERGO Brauner, 2016. ISBN 978-80-87864-45-6.

- PETRÁŠEK, J. Sociální politika. Praha: UJAK, 2007, ISBN 978-80-86723-41-9
- SARRAZIN, T. Přání otcem myšlenky: Evropa, měna, vzdělanost, přistěhovalectví - proč politika tak často selhává. Přeložil František ŠTÍCHA. Praha: Academia, 2017. XXI. století. ISBN 978-80-200-2749-8.
- SARRAZIN, T. Teror ctnosti: o hranicích názorové svobody v Německu. Přeložil František ŠTÍCHA. Praha: Academia, 2015. XXI. století. ISBN 978-80-200-2468-8.
- SKALICKÝ, K. Po stopách neznámého Boha. 4., rozš. vyd. Svitavy: Trinitas, 2011. Studium (Křesťanská akademie v Římě). ISBN 978-80-86885-50-6.
- SMUTEK, M. Model řešení problému v sociální práci - systémový pohled. *Hradec Králové: Gaudeamus, 2006.*
- STIGLITZ, J. E. Euro: společná měna jako hrozba pro budoucnost Evropy. Přeložil Jiří ZATLOUKAL. Praha: Knižní klub, 2017. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-5875-1.
- TABERY, Erik. Opuštěná společnost: česká cesta od Masaryka po Babiše. V Praze: Paseka, 2017. ISBN 978-80-7432-849-7.
- TOMEŠ, Igor. Obory sociální politiky. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-868-5.

Internetové zdroje:

ARK, Jeanne. Europe's Migration Crisis. In: *Council on Foreign Relations* [online]. 2015 [cit. 2018-0415].

Dostupné z: <https://www.cfr.org/backgrounder/europes-migration-crisis>

Irregular Migrant, Refugee Arrivals in Europe Top One Million in 2015: IOM. In: *International Organization for Migration* [online]. 2015 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <https://www.iom.int/news/irregular-migrant-refugee-arrivals-europe-top-one-million-2015-iom>

Migration flows to Europe: 2017 Overview. In: *International Organization for Migration* [online]. 2018 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: http://migration.iom.int/docs/2017_Overview_Arrivals_to_Europe.pdf

<https://www.amnesty.cz/news/1414/otazky-a-odpovedi-o-migraci>

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá pojmem politická korektnost, fenoménem, který v naší éře čerpá spoustu debat a kritiky, a to jak v České republice, tak v USA, kde se pojem zrodil. Práce je převážně teoretická a hledá odpověď na otázku, jak politická korektnost ovlivňuje moderní společnost a jaké to má dopady na sociální práci a politickou situaci v České republice. Práce zkoumá rozsah pojmové politické korektnosti, způsob jejího vzniku, její vývoj a kategorizaci. Dále se práce zaměřuje na politickou korektnost a její vliv na etiku a náboženství. Další část práce se věnuje sociální práci, jejímu významu a paradigmatům. Vztahuje sociální práci na sociální politiku a její význam v České republice a Evropské unii. Dále se autor zabývá vztahy mezi sociální prací a politickou korektností. V poslední části se práce stručně zaměřuje na migrační krizi a její vliv na politické jednání v České republice. Cílem práce je získat objektivní pohled na význam politické korektnosti o povědomí a dopadu aplikace politické korektnosti na každodenní život jednotlivců a společnosti – je dobře známo, že nedostatečné informace vedou ke zkreslenému vnímání voličů.

Klíčová slova: politická korektnost, svoboda projevu, liberální demokracie, migrační krize.

Abstract

This bachelor's work examines the concept of political correctness, a phenomenon that draws lots of debate and criticism in our era, both in the Czech Republic and in the USA where the notion was born. The work is largely theoretical and seeks an answer to the question of how political correctness influences modern-day society and what effects it has on social work and the political situation in the Czech Republic.

The work explores the scope of the concept political correctness, how it came up, its development and categorization. Further the work looks at political correctness and its influence on ethics and religion. Another part of the work looks at social work, its significance and paradigms. It relates social work to social politics, and its significance in the Czech Republic and the European Union. In addition, the author looks at the relationships between social work and political correctness. In the last part, the work briefly looks at the immigration crisis and its influence on political deliberations in the Czech Republic.

The aim of the work is to acquire an objective outlook at the significance of political correctness and awareness of the effect of the application of political correctness on everyday life of individuals and society – it is well known that inadequate information leads to a skewed perception among voters.

Keywords: political correctness, freedom of speech, liberal democracy, migration crisis